

да стане музикален директор на грузинския театър *Шота Руставели*. Там работи с режисьора Роберт Стуруа, за чиито постановки създава много „театрални симфонии“. През 1991 заминава да живее в Берлин след като получава стипендия от немската академия по изкуствата, а през 1995 се установява със семейството си в Антверпен, Белгия, където е резидентен композитор на Кралския филхармоничен оркестър на Фландрия.

Някои от ключовите творби на Канчели са литургията "Оплакан от вятъра", посветена на паметта на известния музиколог Гиви Орджоникидзе. Поръчана му е от фестивала в Западен (тогава) Берлин. Произведението за виола и оркестър има своята премиера през 1990, солист е Юрий Башмет. На Башмет Гия Канчели посвещава през 1999 и реkvиема си за виола, смесен хор и оркестър „СТИКС“, в памет на композиторите Авет Тертерян и Алфред Шнитке. Този път поканата за написването на творбата идва от фестивала Gaudeamus в Нидерландия. "СТИКС" прозвучава и в България през 2013. Друг голям музикант, с когото Гия Канчели има дълготрайно сътрудничество, е Гидон Кремер и неговата Кремерата Балтика. Творбата Ex Contrario (2006), която ще прозвучи тази вечер, е посветена на цигуларите **ПАВЕЛ ВЕРНИКОВ** и **СВЕТЛАНА МАКАРОВА**, които я изпълняват често на престижни международни форуми.

Канчели пише много театрална и филмова музика. Знаменитото сътрудничество му с кинорежисьора Георгий Данелия, с когото работят заедно по култови филми като *Мимино* и *Кин Дза Дза*.

ВОЛФГАНГ АМАДЕУС МОЦАРТ създава много инструментални концерти, успоредно с всички останали свои произведения, които, казват, един човек не може дори да препише за 36 години (колкото е живял Моцарт). Той композира концерти за пиано (27), за цигулка (5), по един за кларинет и фагот, един за флейта и арфа, и общо три за флейта и обой. Тук има интересна история, която преплита двата инструмента. И така, зимата на 1777-1778 заварва Моцарт в Манхайм. Той бързо се вплита в местния социален живот, влюбва се дори и се сближава с музикантите от местния оркестър, който е на много високо ниво. Покрай флейтиста Йохан Вендлинг, истински виртуоз, Моцарт се запознава с друг флейтист, който е любител музикант, но пък истински заможен. Името му е Фердинанд де Жан и той поръчва на Моцарт да напише „три кратки концерта и няколко квартета за флейта“. И така, Моцарт пише Първия си концерт за

флейта и оркестър, пише и втори, но не стига до трети. А по-късно се оказва, че вторият концерт (в ре мажор) всъщност е написаният по-рано в Залцбург Концерт за обой, преработен за флейта. Но това не отнема красотата и изобретателността, която струи от тази творба, създадена от 21-годишния тогава гений.

ЙОЗЕФ ХАЙДН е един от най-плодовитите композитори в историята на музиката. Наричан баща на класическата симфония и баща на квартета, той оставя след себе си 104 симфонии и над 70 квартета, както и 24 опери, 6 оратории, 14 меси, инструментални концерти. Роден най-рано от тримата големи представители на виенския класицизъм, Хайдн поддържа близки приятелски отношения с Моцарт, бил е един от учителите на Бетовен. Живее дълъг и интересен живот, отваряйки много нови хоризонти в развитието на музиката. Повечето от неговите 104 симфонии имат заглавия – не винаги програмни, но свързани с определена история. *Прощалната* симфония е под номер 45, непосредствено след № 44 *Траурна* – новаторска в много отношения, улавяща същността на предромантичното движение *Буря и натиск*. При *Прощалната симфония* историята е по-прозаична. Годината е 1772. Хайдн е композитор и диригент на оркестъра към двора на граф Естерхази. За лятото графът се пренася с цялата си свита (и целия оркестър) в любимия си дворец в унгарската провинция и остава там доста по-дълго от очакваното. Музикантите са разделени от съпругите и семействата си и започват да недоволстват, особено когато графът обявява, че ще останат още малко, за да изпълнят още една нова симфония. Оркестрантите се обръщат към Хайдн с молба да разреши ситуацията така, че да могат да се приберат по домовете си. Той го прави дипломатично, с музика и вплита тази молба във въпросната симфония. Така в последната част, когато всичко води към финал, а на пулта на всеки оркестрант има по една запалена свещ, следва малко неочаквана пауза и започва ново Adagio, по време на което музикантите в оркестъра един по един приключват своята партия, загасят своята свещ и напускат залата. Накрая остават само двама цигулари – самият Хайдн и концертмайстора на състава. Посланието явно стига до граф Естерхази, защото още на следващия ден всички се завръщат у дома.

Програмата изготви Лилия Големинова

Община Варна
Министерство на културата

Международен музикален фестивал “Варненско лято” 2024

основан 1926 г.

Член на Европейската асоциация на фестивалите

АВСТРО-УНГАРСКА ФИЛХАРМОНИЯ

Диригент и солист

ФИЛИП БЕРНОЛД – флейта

Солисти

ПАВЕЛ ВЕРНИКОВ – цигулка

СВЕТЛАНА МАКАРОВА – цигулка

27 юни (четвъртък)
19.00 часа

Фестивален и конгресен
център - Варна

ПРОГРАМА

БЕЛА БАРТОК (1881 – 1945)

Румънски танци

ГИЯ КАНЧЕЛИ (1935 – 2019)

**Ex Contrario за две цигулки и струнни, бас китара,
keyboard и CD**

АНДРЕЙ ПУШКАРЪОВ

Утосов фантазия

компиляция от известни песни,
изпълнявани някога от Леонид Утосов

15 минути антракт

ВОЛФГАНГ АМАДЕУС МОЦАРТ (1756 – 1791)

Концерт за флейта и оркестър № 2 ре мажор (1778)

Allegro aperto

Adagio non troppo

Rondo. Allegretto

ЙОЗЕФ ХАЙДН (1732 – 1910)

Симфония № 45 Прощална

Allegro assai

Adagio

Minuet. Allegretto – Trio

Finale. Presto – Adagio

АВСТРО-УНГАРСКАТА ФИЛХАРМОНИЯ „Йозеф Хайдн“ е основана през 1987 от Адам Фишер, като основната мисия на оркестъра била да изпълнява творби от Йозеф Хайдн на мястото, където големият композитор е живял и работил. Фишер събира някои от най-добрите инструменталисти от двете държави, а дом на оркестъра и място за концертите им е двореца Естерхази в Айзенщат, и по-точно залата, която носи името на Хайдн. Австро-Унгарската филхармония има и основна роля в ежегодния фестивал на името на композитора. И днес сред музикантите във филхармонията има оркестранти от Виенската филхармония, Виенския симфоничен оркестър, Унгарската държавна филхармония. От създаването си

до 2001 Австро-Унгарската филхармония осъществява записи на всички симфонии на Хайдн. Оркестърът е чест гост на знаменити фестивали като BBC Proms в Лондон, Моцартовата седмица в Залцбург, фестивала Mostly Mozart в Ню Йорк. През 1993 Австро-Унгарската филхармония прави голямо турне в Азия. Оркестърът често изнася концерти във Виена и Будапеща. Свирили са с редица именити диригенти, сред които Манфред Хьонек, Хелмут Рилинг, Бруно Вайл, Тревор Пинок и други.

ФИЛИП БЕРНОЛД учи първо флейта, а после дирижиране и композиция в Колмар, Франция при Рене Матер. След това завършва Парижката консерватория и едва 23-годишен става първи флейтист в Националната опера в Лион. През 1987 печели Международния конкурс, носещ името на Жан-Пиер Рампал в Париж и това му отваря вратите към най-престижните зали във Виена, Лондон, Париж, Токио, Сеул. Свири под диригентството на Лорин Маазел, Кент Нагано, Семьон Бичков, Йехуди Менухин, Джон Гардинър, има проекти с Ростропович и Рене Капюсон. През 1994 Филип Бернолд се завръща към дирижирането и създава *Виртуозите на Лионската опера*. Съставът бързо си изгражда отлична репутация и създава на Бернолд добро име и като диригент. Следват покани да дирижира оркестри като Sinfonia Varsovia, с които осъществява турне в Португалия, Испания, Франция и Полша; Филхармонията на Марсилия и Прага, Оркестъра на Тулонската опера, Женевския камерен оркестър и други. В Каракас Бернолд дирижира оркестъра Симон Боливар. *Има три записани диска с Парижкия камерен оркестър, като първият от тях му носи Гран При на Академията Charles Cros през 1989.* Оттогава Филип Бернолд има десетки записи за водещите компании в света, като сред тях се открояват албумите с пианиста Александър Таро, които им носят наградата *Diapason d'or*.

Филип Бернолд е професор по флейта и камерна музика в Парижката консерватория.

ПАВЕЛ ВЕРНИКОВ е роден в Одеса, завършва музикалното училище за надарени деца в града, след което продължава образованието си в Московската консерватория. След като печели международните конкурси във Флоренция и Мюнхен, той гради впечатляваща кариера, гастролира по целия свят на сцени като Карнеги хол и Център Кенеди в Ню Йорк, Уигмор хол в Лондон; свири камерна музика

със Светослав Рихрер, Джеймс Галауей, Олег Каган, Андерс Мустонен, Франс Хелмерсон. Бил е артистичен директор на фестивали в Израел, Хърватска и Италия; бил е професор по цигулка в Консерваторията в Лион и Виенския университет по музика и изкуства; ръководи Европейския камерен оркестър. В момента Павел Верников преподава в Испания, Израел и Германия. Често е канен за член на жури на големи международни конкурси.

СВЕТЛАНА МАКАРОВА е на 10 години когато печели Първа награда на Младежкия международен конкурс „П.И.Чайковски“ в Москва и това е първият от многото призове в нейния цигуларски път. Завършва Московската консерватория. През 2003 става част от Фестивалния оркестър във Вербие, а от 2006 – на Камерния оркестър на Вербие. Там има шанса да работи с диригенти и солисти от ранга на Юрий Темирканов, Джеймс Ливайн, Валери Гергиев, Юрий Башмет, Дмитрий Ситковецки, Максим Венгеров. Свирила е камерна музика с Павел Верников и Виктория Гутман, записва за Naxos. През 2008, по покана на Лорин Маазел, става концертмайстор на Palau de Les Artes Reina Sofia във Валенсия, а от 2011 преподава в Консерваторията в Лозана.

Унгарският композитор **БЕЛА БАРТОК** е един от големите новатори на първата половина на XX век. Изключително самобитен като творец, той е не само композитор, пианист и преподавател, но и един от най-значимите етно музиколози, изучавайки задълбочено не само унгарския фолклор, но също така и музикалното богатство на други държави от Източна Европа, включително и на България. Румънските танци, които ще чуете тази вечер, Барток композира на основата на мелодии от Трансилвания през 1915 като шест кратки пиеси за пиано, а две години по-късно ги оркестрира.

ГИЯ КАНЧЕЛИ е един от най-издаваните и търсените съвременни композитори. Наричат го *Маестро* на *тишината*. Жизненият му път се простира от 1935 до 2019, пред очите му светът преминава през различни етапи и катарзиси и всичко това рефлектира в музиката на Канчели. Роден е в грузинската столица в лекарско семейство. Първо учи геология и чак след това завършва Консерваторията в Тбилиси, където учи композиция при Ион Туския. Работи като композитор на свободна практика, преди